

რედაქცია

გაზეთის პრინციპები თვით. ი. მუსხრისკის სს. ლეონი კლუბის ქვემოთ.

სელის-მოწერა

მოდებელი ტულისში „დროების“ რედაქციას, ქუთაისში კილიანის წიგნის მაღაზრიაში, გარეუბანში მცხოვრებთა კერძო. ВЪ Тифлисъ, въ редакцію „Дროзба“.

„დროების“ ფასი:

თველად წლისა . . . 9 მან. } სამის თვისა . . . 3 მან.
ქვემოთ თვისა . . . 5 მან. } ერთი თვისა . . . 1 მან.

დროება

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა

ფასი განცხადებისა

დიდის ასობით, ასობე ერთი წელიწადის განმავლობაში...
დროების განცხადება მოდებელს, რედაქციას და სხვა მკითხველს.

გაზეთის რედაქცია „დროების“ დამფუძნებელია.

ამა 1883 წელს ყოველ-დღიური გაზეთი

„დროება“

გამოვა იმავე პრინციპებითა და წესით, როგორც აქამდე გამომდიოდა.

რედაქციას იმედი აქვს, რომ ზოგიერთი ახალი თანამშრომლებისა და სხვა დანახარების შემდეგ, ამა წლიდან განუძრავს თავის გაზეთს და ისეთი ცდილობა შეძლების იმის გამოცემაში, რომლისთვისაც მკითხველნი კმაყოფილნი დასწებიან.

სელის-მოწერა მიიღება:

თფილისში: „დროების“ რედაქციის კანტონში, გალანის პრინციპულს, თ. ი. მუსხრისკის სახლებში, კლუბის ქვემოთ.

ქუთაისში: — წიგნების მაღაზრიაში, ბუფართან.

ბათუმში: — ლეონი მჭედლიშვილთან, საკუთარს სახლში.

ქალაქს გარეუბანში მცხოვრებთა ამ ადრესით უნდა დაიბარონ გაზეთი: ВЪ Тифлисъ ВЪ редакцію „Дროзба“.

ფასი სელის-მოწერისა:

ერთი წლით: 9 მან. } სამის თვით 3 მან.
ნახევარის წლით 5 ,, } ერთი თვით 1 ,,

სხვა ვადით სელის-მოწერა არ შეიძლება. სეკონდი ფული სელის-მოწერაში გაზეთის დაბრუნებისათვის უნდა გამოგზავნოს რედაქციაში. ვითხოვთ აგრეთვე, რომ თავის სს-სელი და გვარი დასაცხროვებელი ადგილი განვკვირვებთ დასწერონ.

რედაქცია სურ. მუსხი.

გამომცემელი სტ. მელიქიშვილი.

ანა აბნეშის რედაქციაში.

არწრუნის თეატრი.

კვირას, 6 თებერვალს

ბ ე ნ ე ჭ ი ს ი

ა. გ. მოსხვიისა

ქალბ. ელ. ყაზბეგის მონაწილეობით ქართული დრამატული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება

I

პირველად

რაინდი

უშიშარი და გულ-მართალი

ოპერეტა 2 მოქმ. მუზიკა ლეკოკისა.

II

პირველად

ქართული ქალი სტუდენტებში

კომედია—ფარსი 2 მოქმედ. თხზ.

ა. მოხუბარიძისა.

III

დრამატისკომედი

ჩანწერი და ლეაქსი.

დასაწყისი 8 საათზე.

ტელეგრაფი

(„საზღვარი ტელეგრაფის სააგენტოს“)

რუსეთიდან

3 თებერვალს

პეტერბურში. 1 თებერვალს ქალაქს ნიჟნი-ნოვგოროდში გადაიცვალა მწერალი მელნიკოვი.

სამხედვარ-გარეთიდან

3 თებერვალს

პარიში. პალატის კამისამ ფლანკის წინადადება მიიღო. ქვემოთაგან,

რომ პალატისგან მიღებული გარდაწყვეტილება პრინციპის საქმეში დაგვიანებს ახლის განხილვის შედეგსა.

ჩვენებურ ნაშრომთა მდგომარეობა (გაგრძელება*)

შეველას გაეგონება, რასაკვირველია, ზოგიერთ ადგილას მომხდარი და უსამართლოდ მოპყრობა ზოგიერთ თავდაზნაურებისა თავის ნაყმევებისადმი. და განაოცარი სურვილი გლენების დაპატრონებისა და დაბეგერისა.

მით დროს, როგორც იციან „დროების“ მკითხველებმა, ლეაქსი ეკუთვნის გაგზავნა იმერეთის სოფელში, რომელიც უნდა დახმარებოდა უსტაენის გრამატების შედგენაზე მომრიგებელ-შუამდგომლებთან იმისთანა გლენებზე, რომელიც თავადებს არ ეკუთვნოდნენ. ბლენები აჯანყდნენ; მათ დაეხმარა ადგილობრივი გაზეთები, რომელშიცა პირველი ადგილი „დროების“ ეჭირა. ეს გლენები განთავისუფლდნენ. ამათ დაბეგერაზე კიდევ იყო საქმე წასრული წლის ოქტომბრის თვეში, ბ. დ. ლორთქიფანიძის ექილობით, მუთათისის ოლქის სასამართლოში, მაგრამ თავადების თხოვნაზე ოლქის სასამართლომ უარი უთხრა; გადითანეს აპელაცია სამსაჯულო პალატაში და ენახათ—რა იქნება... მე დარწმუნებული ვარ, რომ გლენებს წინააღმდეგობა არ ემართა უსტაენის ღრამატის შედგენაზე და ადგილობრივი გაზეთებიც არ დახმარებოდნენ, მათი საქმე წამხდარი იყო. ასე, დამატებით ბევრი საქმე

მე წამხდარა გლენების და წახლება კიდევ. როგორც ზემოდ ვსთქვით, მემატრონების და საეკლესიო ყმების საქმე როგორც იქნა გათავდა. მაგრამ დღემდის არ არის გათავებული სამზღვარ-გარეთის მონასტრების ყმების საქმე და მათი ბატონ-ყმური დამოკიდებულება 1873 წლამდე ხელ-ლებელი იყო. ბერძნის არქიმანდრიტები მაშინაც, როდესაც ბატონ-ყმობა მოსპობილი იყო ყველგან, ბატონობდნენ და, სამწუხაროდ, ისე სასტიკად ექცეოდნენ თავიანთ ყმებს, როგორც არცერთი გაჭირვებული მებატონე არ იკადრებდა ჩვენში წინდ. ჩვენ ვიცით ერთი ბერძნის არქიმანდრიტი, რომელიც სახლს გადაუხდელი იანერის თვეში თავის ყმას და არ მისცემდა მისი დახურვის ნებას, სანამ გლენი დადებულ ბეგარას არ გადინდებდა...

*) ის. „დროება“ № 24.

მე წამხდარა გლენების და წახლება კიდევ.

როგორც ზემოდ ვსთქვით, მემატრონების და საეკლესიო ყმების საქმე როგორც იქნა გათავდა. მაგრამ დღემდის არ არის გათავებული სამზღვარ-გარეთის მონასტრების ყმების საქმე და მათი ბატონ-ყმური დამოკიდებულება 1873 წლამდე ხელ-ლებელი იყო. ბერძნის არქიმანდრიტები მაშინაც, როდესაც ბატონ-ყმობა მოსპობილი იყო ყველგან, ბატონობდნენ და, სამწუხაროდ, ისე სასტიკად ექცეოდნენ თავიანთ ყმებს, როგორც არცერთი გაჭირვებული მებატონე არ იკადრებდა ჩვენში წინდ. ჩვენ ვიცით ერთი ბერძნის არქიმანდრიტი, რომელიც სახლს გადაუხდელი იანერის თვეში თავის ყმას და არ მისცემდა მისი დახურვის ნებას, სანამ გლენი დადებულ ბეგარას არ გადინდებდა...

ამ ბერძნის არქიმანდრიტების მტარვლობა უმაღლეს მთავრობამდინაც მიიღწია.

მოგვხსენებთ, რომ ბოლგარის ეკლესიის საქმე ბერძნის პატრიარქზედ იყო დამოკიდებული. ბოლგარის ხალხსა და სამღვდლოებსა დიდ შევიწროებას აყენებდნენ ბერძნის პატრიარქები. ეს გარემოება აწუხებდა განსვენებულ იმპერატორ ალექსანდრე II. ბოლოს საქმე იქამდინ მივიდა, რომ ბერძნის უმაღლესმა სასულიერო მთავრობამ შეაშინა რუსეთის სინოდი და სასულიერო წოდება „სინომატიკებად“ გამოცხადებთ. ამისთანა მოქცევამ ბერძნებისამ გამოიწვია რუსის მთავრობის მხრით სეკესტის დადება ყველა იმ მამულებზე, რომელიც სამზღვარ-გარეთის ბერძნის მონასტრებს ეკუთვნოდა რუსეთში და ამ მამულების მმართველების საბერძნეთისკენ წაბრძანება. ეს მამულები ჩაბარდა სამოქალაქო ჩინოფნიკებს; ისინი მართავდნენ და ყოველ შემოსავალს გზავნიდნენ ხაზინებში.

ახლა ბერძნის ბერები ისევ დაბრუნდნენ, და ამ დაბრუნებამ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა იმათ მონასტრების ნაყმევებზედ. მაგრამ საქმე ბურად მოიქცა ამ შემთხვევაში ყველგან აღმინისტრაცია: წინდაწინვე ჯეროვანი დარიგება მისცა ყმებსაც და ამ ბერებსაც.

ისიც უნდა სთქვას კაცმა, რომ ის ძალია აღარ მოპყოლიათ ამ ბერძნის ბერებს—მართველებს, რაც წინდ ჰქონდათ...

ახლა მართებლობამ მოახდინა განკარგულება, რომლის ძალითაც უსტაენის გრამატები უნდა შეუდგინონ ამ სამზღვარ-გარეთის ბერძნის მონასტრების გლენების ადგილ-მამულსაც

მომრიგებელ-შუამდგომლებმა. ის უბედური ბედი, ვგონებ, არ ასცილდეს ამ ბერძნის მონასტრების გლენებსაც, რაც ზოგიერთ მებატონეების გლენებს მიადგა...

მითმა მხოლოდ ლმერთმა იცის—თუ როგორი გზით შეიძინეს მრავალი გლენები და მამულები ჩვენში ამ ბერძნის ბერებმა და რა საშუალებას და ღონეს ხმარობდნენ ისინი ამ გლენების და მამულების საშოვრად. მათ ჩაიგდეს ძველ დროში ზოგიერთ ადგილას ეკლესიები და მონასტრები და რამოდენიმე ხნის შემდეგ დაეპატრონენ იმ გლენებსაც რომელთაც პატარა შესაწირავი ჰქონდათ დადებულს ამ ეკლესიებისა და მონასტრებისა. მფლობელობის დასამტკიცებლად საკმაო არის რუსული კანონისთვის ერთი მისხალი სანთელის და ერთი დოქი ლენის მიცემაც საზედაშედ. ბევრი იყაყანეს ამ საწყალ გლენებმა, ბევრი იჩივლეს და ბევრი ამტკიცეს, რომ ეს გადასახალი ჩვეულებრივი გადასახალია იმერეთში და მართლშიო, მაგრამ არაფერ გაიგონა, არაფერ გაიტანა ივინი. საქმე იქამდისინ მივიდა, რომ აჯანყებულმა გლენებმა ერთი ბერძნის არქიმანდრიტი თოფით მოჰკლეს. მკვლელი დალუბეს; გლენები დაარბიეს.

ამისთანა გაჭირვებაში მყოფი გლენები, საბოლოოდ არაფრის კარგის მომლოდინენი არ ზოგავდნენ არაფერს და თავს იხსნიდნენ ამ ბერებისაგან. ბევრი გლენი გააზატდა ამ გეგარად. ბევრმა სრულიად დაიხსნა თავი.

ზოგიერთებმა იქნება არ იციან, თუ ვის უძახიან ჩვენში აზატს. აზატად იწოდებოდნენ ისეთი გლენები, რომელთაც შინა მოსამსახურეობის მეტი, ისიც დანიშნულ დროზე, არაფერი გადასახალი არ ხდებოდათ. ის ყოველიფრად თავისუფალი იყო, გარდა ხელზე სამსახურისა. ბატონი თუ წაივლოდა სადმე, ის ცხენით იახლებოდა, ქვეითობასაც არ იკადრებდა. ამისთანა აზატების ქალაქები ბევრი აქვს ამ სამზღვარ გარეთის ბერძნის მონასტრის გლენებს.

შორაპნის მაზრაში, სოფლის მარძიის გლენები სამას კომლამდინ არიან ძველ დროედგან შეწირულნი სამზღვარ-გარეთ ბერძნის მიკოს მონასტრზედ. მითი ბერძნის ბერი მოსულა—მოაკიდე სოლომონ პირველის მეფობის დროს და მოუხერხებია შეწირულების შოვნა როგორც აქ მარძიაში, ისე სხვა-და-სხვა ადგილებში იმერეთში და—მართლ-მანეთში. დროთა ვითარებისა გამო და ჩვენი გამოჩენილი სახლთ-ხუცის დახმარებით;

ბევრი მიუმატებია ამ ბერს პირველ ნაშრომნი მამულებისა და ყმებისათვის. ან კი რა ძნელი მოსახერხებელი იყო იმ ყრუ და უბედურ დროში, როდესაც საქართველოს სახელმწიფოები იხრწნებოდნენ და აუარებელი ადგილები კიტრის ფასად იშოვებოდა... ეს პირველი ბერძნის ბერი იოაკიმე მოსული აქ მარძიაში ბოლოს ახტა-ლის ეპისკოპოსად იყო ნაკურთხი. ეს ეპისკოპოსი მართადა ამ მამულებს და ათავისუფლებდა გლეხებს. ამისთანა განთავისუფლების სიგელები დამტკიცებულია ჩვენის მეფეებისაგან.

დ. ლ. (დასასრული სვალ)

დღიური

თფილისში მოვიდა ამბავი, რომ უმაღლესს მთავრობას თითქმის სრულიად მიუღია ქვეყანის მთავარ-მმართველის თ. ლონდუკოვ-ძორსაკოვის პროექტი ქვეყანის გამგეობის ცვლილებათა (რეფორმების) შესახებ. თ. ლონდუკოვ-ძორსაკოვი თხოულობდა, რომ სამი უწყება დარჩეს ჩემს სრულს გამგეობაში: გამიჯნა, გზების საქმე და სასწავლებლებისა; დანარჩენი უწყებანი კი შინაგან სამინისტროს ექვემდებარებოდნენ. მთავრობას შეუწყნარებია ეს წინადადება.

ამბობენ აგრეთვე, რომ ამ ქამად აქ მყოფს ბარონ ნიკოლაის გაუგზავნია პეტერბურღში თავის აზრი ქვეყანის რეფორმების შესახებ და ეს აზრი მომეტებულ ნაწილს მუხლებში თავ. ლონდუკოვ-ძორსაკოვის აზრს ეთანხმებოდა; ბარონი ამტკიცებდა, რომ რაც უფრო დამოუკიდებელი იქნება ქვეყანის გამგეობა შინაგან საქმეთა სამინისტროსაგან, მით უკეთესი იქნება.

ამავე საგნის შესახებ გაზ. „მოსკოვის უწყებებში“ ვკითხულობთ:

„თ. ლონდუკოვ-ძორსაკოვი უმ. ლ. ლისის მთავრობის წინაშე შეამავლობს, რომ მოქმედება იმ კომისიისა, რომელიც თფილისში არის იმისაგან

(დროების) ფელტონი, 5 თებერვა.

ოჯახის აღზრდის მხმერკლი (მოსკოვი)

მუყათი შაგირდი იყო პავლე, რომელიც სასწავლებელში სწავლობდა. ბეჯითობასთან ნიკიც ჰქონდა. პირველ მოწაფედ ითვლებოდა და მასწავლებელთ სამაგალითოდ მიაჩნდათ მისი სწავლა და შრომა. იშვიათად ნახვდა იმას კაცი საღმე ან სასეირნოდ, ან დროს გასატარებლად. ამხანაგებს ერიდებოდა.

ბოლოს ამ შრომის მოყვარე ყმაწვილობა წარმატებით შეასრულა სწავლა და ყველასაგან შესანატრი და საქმეები გაემგზავრა რუსეთში სწავლის დასასრულივლად.

პავლეს რუსეთში წასვლა, მე იმის ამხანაგს ძრიელ მეწყინა: მი. ი. და-

ლანიშნული ქვეყანის შესახებ ყველა კონონებისა და წესდებულების გადსახედავად, ორ წელიწადს კიდევ გაგრძელდესო.“

ისმის, რომ, ქვეყანის მთავარ-მმართველის თ. ლონდუკოვ-ძორსაკოვის შუამავლობით, მთავრობას სმასი ათასი მან. დაუნიშნავს ყოველწლივ ქვეყანაში მოსესს გზების გასაკეთებლად.

თფილისის ს. მსაჯულო პალატამ ამ თვის 1-ს განიხილა საქმე „ქვეყანის“ რედაქტორის თ. ლ. ბ. ძორსაკოვის, რომელსაც სიღნაღის გამომედიებელი ბ. ბევესკი ბეჭდვით შეურაცხყოფას (დეჰამაცია) უჩივოდა. ხსენებულ გამომედიებელმა თავის შეურაცხყოფად მიიღო შემდეგი სიტყვები, რომელიც სიღნაღიდან გამოგზავნილს ერთს კორესპონდენტს იყო მოყვანილი:

„...მაგრამ სიღნაღის მხნე ვაჭრები (ამირხანოვი და ლიანოზოვი, რომელთაც გლეხები აწამეს) ყოყოობენ, ამბობენ, რომ იმათ არაფრის არ ეშინიანთ, რადგან ჩვენ ეს ჩივილი სიღნაღის გამომედიებლის ბრძენითაა, რომელმანც, ვითომც, ამ განზრახვით მიწვია სიღნაღში ხსენებული გლეხი (ვენახის პატრონი).“

პროკურორი თხოულობდა, რადგან ეს მეორედ არის, რაც თ. ძორსაკოვი შენიშნულია ამ გვარ საქმეში, ამის გამო უფრო სასტიკი სასჯელი უნდა მიყენოს იმას სასამართლომთა, სახელდობრ, 200 მან. ჯარიმ; გადახდესო და ორის თვით ციხეში ჩაიბწყედესო.

სასამართლომ მოისმინა ბრალდებულის ექილის ბ. ჩაქოვანის სიტყვა, დამნაშავედ აღიარა თ. ძორსაკოვი და 200 მან. ჯარიმის გარდახდა გარდაუწყვიტა.

ბორის მაზრის სოფ. ახალქალაქი-დამ გვეწერენ:

„აგერ რვა წელიწადია, რომ ჩვენს სოფელში შემნახველ-გამომედიებელი ამხანაგობა არსებობს. ღვიტხვით

შორება მეტად საგრძობელი იყო ჩემთვის. დილა გავღვინა ჰქონდა იმას ჩემზე. იმის მიბაძვით მიც ბეჯითობა დაეწიყე სწავლაში. ის ჩემთვის არ შურობდა გაყვითილის აღსნას და სხვადასხვა მწერლების აზრს და მიმართულებების განმარტებას, როცა კითხვას დროს დამჭირდებოდა ამ გვარი დახმარება.

მეწყინა, ძრიელ მეწყინა პავლეს განშორება, მაგრამ იმედი მაქვს, რომ ორი წლის შემდეგ მეც რუსეთში უნდა წავსულიყვიყვი.

ბ ვილა ორა წელიწადი. შევასრულე სწავლა. აღსრულდა ჩემი სურვილი: ვაემგზავრე რუსეთისაკენ.

სანატრელია ეს დრო ყმაწვილი ქვეყანათვის. მან ჩამოთვლის იმ გრძობათა და იდეალთა, რომელიც ამ დროს გიტრიალებენ თავში და გულში. ჰგრძნობ ცვლილებას მთელ შენს

აქაურ საზოგადოებას—რა მდგომარეობაშია ეს ამხანაგობა და ან რა იქნა! პასუხად მხოლოდ „არ ვიცი“ გაიგონებთ. იკითხეთ ახლა ჩვენი სასოფლო სკოლის ბედი. ღარწმუნებით შემძილია ვთქვა, არც ერთმა ჩვენებურ თაგადიშვილთაგანმა არ იცის ამას მდგომარეობა; არც ერთი იმათგანი რომისოდენა მონაწილეობას არ იღებს, ინტერესს არ იჩენს ამ სკოლის საქმეში.

„მაეთია ჩვენი მოწინავე საზოგადოება!

„მაგიერად ქალებმა აჯობეს კაცებს: დღეობს იფიქრეს ჩვენებურ კნენებში და კნიაწებში—რა მოვაგეაროთ ისეთი, რომ ჩვენი სახელი საუკუნო სახსენებელად დარჩესო; იფიქრეს და ბოლოა, შემდეგ ღრმა ფიქრისა, შეიყარნენ ერთს სახლში და გარდაწყვიტეს: გამოიღონ ყველამ ფული და დაიბარონ თფილისიდან ერთი „ობჩი“ ლოტო! თქმა და ასრულება ერთი იყო: იმ წამსვე მოაგროვეს საქმეო ფული. გაგზავნეს კაცი თფილისში და მოატანინეს „ობჩი“ ლოტო, რომლის წყალობითაც ახლა ყოველ საღ. მოს ჩინებულად, მშვიდობიანად დროებას ატარებენ!

„საზოგადო საქმე არაა, მა რაა!“

ახვერდოვის მოხუცებულ ქალის მკვლევლები დაუჭირაეს პოლიციას. მკვლევლები ყოფილან მოკლულის მეზობლები: ბარბარე და მასილ გურგენოვები—დედა და შვილი, რომელნიც, გამომედიებელს განკარგულებით, მეტეხის ციხეში ჩაუხვამთ.

მუთაისიდან იწერებიათ გაზ. „გოგოსში“, რომ ამ ცოტა ხანში გაიქცა ზუგდიდის სატუსალოდამ სამი ავაზაკი შუადლისასა და თუმცა საქირო ზომები მიღებული იყო დასაჭერადო, მაგრამ კვალიც ვეღარ იპოვეს ამათიო.

ბამოვიდა ნეომბრისა და დეკემბრის წიგნი „იმედისა“ ერთ-წიგნად შემდეგის შინაარსით: 1. გიორგი მარბუბუნებაში. ჰგრძნობ, რომ რაღაც სხვა მალალი დანიშნულება გაქვს ცხოვრებაში, ეინემც ის, რომელსაც მუდამ მასწავლებლები გვიჩინებოდნენ.

მაგრძენ მეც ეს ცვლილება. მიხაროდა, მაგრამ უფრო აღტაცებული ვიყვი მით, რომ ენახედი ჩემა დაუვიწყარს ამხანაგს და მეგობარს პავლეს.

ორი კვირის მოგზაურობის შემდეგ მიველი მოსკოვში. პავლე აქ იყო და მეც განვიზრახე დაჩინა.

პავლე ვერ ვნახე ქალაქში. საზოგადოებრივად სოფელში წასულიყო მოსკოვიდან ათ ვერსზე. რადგან მოუთმენლად მიწოდდა მისი ნახვა, არ დავუტადე მის დაბრუნებას მოსკოვში, ვიქირავე დროშკა და წავედი იმ სოფელში.

იყო დილის ათი საათი, როცა მივაღდექი პავლეს ბინას. პარებში გამო-

დაძე და სოლომონ ქურციაშვილი დ. ლათოშვილისა; 2. წიგნარცხი (ლექი) —მემისა; 3. ქველგანა; 4. კახონი მველ საქართველში—ნ. ხიზანოვისა; 4. ლექსი—ა. ფ.—სა; 5. მცირედ რამე ჩვენ მამულის შვილობასე (წერ. რედ.) ნ—ბ—სა; 6. წას ვხედავ?! (ლექი) ბ. ლიხელისა; 7. შინაურ საქმეების მაგვირად (ჩვენ ყურნალ გაზეთებზე)—Z—სა; 8. პასუხი ბ. ცხვეთაძეს—დ. ბ.—სა. 9. ცხინვადი „იმედის“ კორესპონდენტი—მგზავრისა.

წერილი რედაქტორთან

ბ. რედაქტორო! მთხოვეთ უმარჩილესად, დაბეჭდოთ თქვენს გაზეთში შემდეგი შენიშვნა:

ჩვენ ქართველი ნიჭით და აზრით არა ვართ ღარიბნი, როდესაც ელაპარაკობა, საფუძვლიანადა ვსჯით ყოველივე საგანზედ; მაგრამ როცა მივარდებოდა საქმე იმაზედ, რომ ჩვენი აზრი განხორციელდეს, მაშინ ჩვენ არაფერ ღონისძიებას არა ვხმარობთ. ბევრბრება, რომ ჩვენი გამოთქმული აზრი რიგანად შევაძულოთ და ქალღმებდ გამოვხატოთ.

შარშან, 1882 წელსა, მისში ჩვენს თავად-აზნაურობის ყრილობაში იყო შედგენილი ოთხი პროტოკოლი:

- 1) გიმნაზიის დაასესებაზედ,
- 2) ერობაზედ,
- 3) ქართული ენის კათედრის გასსნაზედ ჩვენ საშუალო სასწავლებლებში და სასახლე სკოლებში სრულყოფილად საგნების სწავლა ქართულ ენაზედ,
- 4) სასულიერო სემინარიაში და სასატატო ინსტიტუტში უმეტესი საგნების სწავლა ქართულ ენაზედ.

ამ ოთხივე პროტოკოლების შექმნებისათვის და წარსადგენად მთავრობასთან, გუბერნიის მარშლის შუამავლობით, იყვნენ გამორჩეულნი კამისიები.

როგორც შევიტყე ვერ ერთს კმისიასაც არ შეუსრულებია თავის მოვალეობა. ჩემდა სამწუხაროდ მე ვარ გამორჩეული წევრად ამ კამისიებში.

მეგება ლამაზად და სუფთად მორთული გოგო. მუთხარი ჩემი ვინაობა დე-თხოვე, რომ გადაეცა ჩემი მოსვლა პავლესათვის.

ცოტა ხანს შემდეგ გოგო გამოვიდა და მითხრა:

— თუ შეიძლება, თორმეტ საათს მოდიო. მხლა ბატონს არ სცალია ყავას მიირთმევს.

საშინლად გამაკვირვა ამ გოგოს სიტყვებმა. მეგონა, პავლე გამოვიდებოდა როგორც კი ჩემს მოსვლას გაიგებდა, და ერთმანეთს ჩაეეკრებოდათ გულში.

— მთხარი კი ვინცა ვარ?

— დიად, ეუთხარი.

— თუ შეიძლება, კიდევ გაისჯეთ და სთხოვეთ ჩემი ნახვა. საქირო საქმეცა მაქვს...

მალე შევედა და ისევ იმ პასუხით მობრუნდა.

წავა ინდოეთს წყალს დაღვს, მოძივა ისევ ცოცხალი 23).

ახუმგანამ სიბა შობა, სიბა ახუმგანა შობა 24).

- ახსნა: 1) შუბტი. 2) ძუღი. 3) შუტკარი. 4) ბროწეული. 5) ძაცი. 6) შაზი და ყურძენი. 7) ძიტრი. 8) სტაქანი და ღვინო. 9) ბურთი. 10) ძარაფი. 11) ზღვა და გემი. 12) მგრატელი და ნემსი. 13) ახალ-დაბადებული ბავშვი. 14) სიმინდი. 15) საჩინელი. 16) სახელი. 17) ბოლოკი. 18) შითის-ტარი. 19) ძროხის ძუძუები. 20) მწიფე. 21) სანთელი. 22) წურბელი. 23) მერცხალი. 24) ძათამი და კვერცი.

ბვილისის საგაზრდალო.

ავადმყოფები მიიღებენ დილის რვა საათიდან თორმეტ საათამდე.

ორ შაბათს. გარდაღვინი და ღისიცივი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი ძარღვების სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

სამ შაბათს. მინკევინი—სირურგიული ავადმყოფობისა; ღისიცივი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი და დანიელ-ბუგოვი—ძარღვების სისუსტის და შინაგან ავადმყოფობისა.

ათ შაბათს. ღისიცივი და მირმანოვი შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი—ძარღვების სისუსტის ავადმყოფობისა.

ხუთ შაბათს. ღისიცივი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი—ძარღვების ავადმყოფობისა.

შარასკეკეს. მინკევინი—სირურგიული ავადმყოფობისა; ღისიცივი, მირმანოვი და დანიელ-ბუგოვი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი—ძარღვების სისუსტის ავადმყოფობისა.

შაბათს. ღისიცივი—შინაგან ავადმყოფობისა; კელდიში—სიფილისტიკური და სირურგიული ავადმყოფობისა; ბასურტოვი—ბუბიაობის, ქალების და უმაწვილების ავადმყოფობისა; ბაბაკვი—ძარღვების სისუსტის ავადმყოფობისა.

ბანსხალეზანი

„მართული ბიბლიოთეკა“

მარტის დამდეგიდან ქუთაისში ყოველ თვეობით გამოვა ახალი ქართული

ლი ჟურნალი, „მართული ბიბლიოთეკა“.

ჟურნალში დაიბეჭდება რეგულარული მწერლობის ნაწარმოებთაგან თარგმნილი რომანები, მოთხრობები და აბუბა, აგრეთვე სვენი მწერლებისაგან შეთხზულებანი.

თანამშრომლობა და ჟურნალში მონაწილეობის მიღება აღვითქვს, რეგულარულ ქუთაისელს, ისე ტფილისელსა უკეთესა მთარგმნელ ქალებსა.

ჟურნალის ფასი გაგზავნით ერთის წლისა—ქვესი მანეთი და ნახევრის წლისა—ათსი მანეთი, ცალკე ნომერი ეღირება სამ-საზ ნახევრად.

ხელის მოწერა მიიღება, ქუთაისის—ტფილისის ქუჩაზედ დაჯიო ღირთქიფანძის სახლში.

ტფილისს—შავრდგვის და ნახუკავის საგაზეთო სააგენტოში.

ქ. ქუთაისის გარეშე მცხოვრებთ წერილი ამ ადრესით უნდა გამოგზავნონ:

Въ Кутаисъ, въ редакцію журналу „Грузинская Библиотека“.

P. S. რადგანაც ზოგიერთის მიზნების გამო ჟურნალის გამოცემა დაგვიანდა, პირველი ორი წიგნი იანვრისა და თებერვლის, გამოვა მარტში და დანარჩენნი თავის დროზედ.

რედაქტორი და გამომცემელი კე. ღირთქიფანძისა.

„იმედი“

მართული სალიტერატურო და საკოლიტიკო ჟურნალი 1883 წელში

გამოვა იმავე პროგრამით, იერცხრთ და მიმართულებით, როგორც აქამდის გამოდიოდა, და ახლის თანამშრომელების დახმარებით.

ფასი წლიურის გამოცემისა—8 მ., ნახევარ წლისა—4 მ. და 50 კ., სამი თვისა—2 მ. და 50 კ., ცალკე ნომრისა—1 მან.

ხელის-მოწერა მიიღება ტფილისში—მხოლოდ რედაქციაში, ანდრეევსკის ქუჩაზე, № 14.

მარეშე მცხოვრებელთ შეუძლიანთ დაიბარონ ჟურნალი ამ ადრესით:

Въ Тифлисѣ. Въ редакцію грузинскаго журналу „Имеди“.

რედაქტორი და გამომცემი მის. გურგენიძე.

დაიბეჭდა და ისეიდება გრ. ჩარკვიანის ქართული წიგნის მაღაზიაში

სახსოვარი

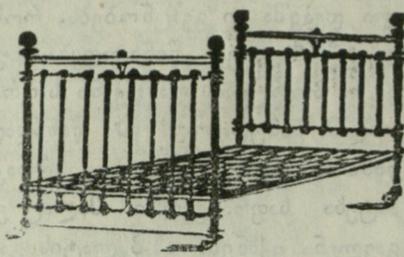
ბატონიშვილის ალექსანდრეს-ძის ირავლის გარდაცვალებაზე.

შეკრებილი და გამომცემელი

წ. ჭიჭინაძისაგან

ფასი ხუთი შურნი.

ინგლისური რკინის კარავოტები

ერთ საწოლისანი 8 მ. და ორ საწოლისანი 14 მ., ლეიბები გატენილი ზღვის ბალახით 5-დგან—9 მან. ინგლისურს მაღაზიაში. იქვე ისეიდება 25% იათათ სანამ სხვგან სადმე: ჭურჭელი, დასახვალა, გოგუბი, ფანდოსები, კლიტეები, საფანგები, რკინის კალმები, ქაღალდი, ნიბები, რეგულატორები, თოფები, კანცისა და ქაღის უნაგირები, ალბომები, კლექსები, ჩაი 1-ლის ხარისხისა. (100—14)

ახალი წიგნი

ისპიღება შავრდგვის ბაზეთის სააგენტოში, ბულვარზე

შემოკლებული

სამართველო

ისტორია

შედგენილი რომან სანციევისაგან. 1882 წ. ფასი თოთხმეტი შური, გაგზავნით ოთხი აბაზა.

დაიბეჭდა და ისეიდება გ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში ქართული სალიტერატურული № 1. გამოცემის წ. ჭიჭინაძისაგან. ფასი 25 კაპ.

ბაძინა

საკვებზე ხარაგულებათა, რომელნიც იყიდებან თფილისის ბაზრებში, დაუწინებში და დარბებით 1 თებერვლიდან 16 თებერვლამდე.

ბამომცხვარი პური: ხორბლის ფქვილის პირველის ხარისხის—1 გირ. 5 1/2 მეორის „ —1 გირ. 3 1/2 მესამის „ —1 გირ. —

იმავე ფქვილ. თორნეში გამოცხვარი: პირველის ხარისხის—1 გირ. 5 1/2 მეორის „ —1 გირ. 4 კ.

ჭვარის-მამის პური: პირველ ხარის. ლავაში 1 გირ. 5 1/2 მეორის „ —1 გირ. 4 1/2 მესამის „ —1 გირ. 4 კ.

ძროხის ხორცი: პირველის ხარისხის—1 გირ. 10 კ. მეორის „ —1 გირ. 9 კ. სუკი — — —1 გირ. 16 კ. მხერის ხორცი 1 გირ. 11 კ.

ლორის ხორცი: პირველი ხარისხის—1 გირ. 11 კ. მეორის „ —1 გირ. —

ინგლისის მაღაზიაში

თმის აწმურვა-ნი გაკვასტარი

ამაგრებს თმს და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუქისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ. (100—40)

აქვე ისეიდება ქინის ზომად თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სწოტკები თავის ტკივილის მოსასპობლად, ტრულეტის საზონი, ღუხები და სხვ.

ბიბლიოგრაფიული ბანსხალეზა.

სახელმძღვანელო რუსული ენისა ქართულთათვის, შედგენილი გ. კალანდარიშვილის მიერ, მეშვიდე გამოცემა, შეცვლილი და დამატებული იაკობ გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა ხმის ასამალღებელი ნიშნებით (съ удареніями) და ისეიდება გამომცემლის ზაქარია შრიქტორის წიგნის მაღაზიაში გუგის სიდის ყურთან. ფასი ათი შური. გინც იყიდის ერთად ნაღდს ფულზედ ოცსა ან მეტს ეგზემპლიარსა, წიგნი დაეთმობა ცნრა შურათა. ვისაც უდინა წიგნი სურს, ამ ფასს უნდა დაუმატოს სამი შური. გრიქტორის მაღაზიაშივე ისეიდება ყოველ გვარი სახელმძღვანელო ქართული, რუსული, სომხური და თათრული. გარე-ქადაქებიდგან და ადგილებიდან ყოველ გვარს დაბარებულებას მაღაზია ასრულებს დაუგვიანებლივ.

ბუნების ძარი, ანუ ყრმათათვის საკითხავი წიგნი უმცროსს კლასებში სახმარებელი, შედგენილი ი. გოგებაშვილისაგან, დაიბეჭდა მეოთხე შეცვლილი გამოცემა და ისეიდება გრიქტორის წიგნის მაღაზიაში, გუგის სიდის ყურთან. ფასი თხუთმეტი შური. სასწავლებლებს და კერძო პირებს, რომელნიც იყიდინა ნაღდს ფულზედ ერთად თხუთმეტს ეგზემპლიარსა, ანუ მომეტებულს, დაეთმობა ეგზემპლიარი თოთხმეტ შურად; გინც ორმოც-და-ათს ეგზემპლიარს იყიდის, წიგნი მიეცემა ცამეტ შურად. ყდისათვის უნდა დაუმატოს სამი შური.

პარტა სამართველონი, მეორე შეცვებული გამოცემა; ისეიდება იმავე მაღაზიაში. ფასი სამი აბაზი; გინც ათს ეგზემპლიარს იყიდის, კარტა მიეცემა თერთმეტ შურად, ოცი ეგზემპლიარის შეიდეგლს—ათს შურად.